

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Quarta Historica. Quæna[m] fuerit ars fabrilis, qua vsus est sanctus Ioseph, & an illa[m] exercuerit Christus Dominus, iuxta sanctoru[m] Patrum doctrinam dilucide explicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

Antiphona.

Ioseph, fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam; quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est; pariet autem filium, & vocabis nomen eius, Iesum.
Vers. Ora pro nobis beatissime Ioseph.
Resp. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oratio.

Sanctissimæ Genitricis tuæ Sponsi, quesumus Domine, meritis adiuuemur; ut, quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur. Qui vivis, & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA IV. HISTORICA.

Quanam fuerit ars fabrilis, qua vsus est sanctus Ioseph, & an illam exerceverit Christus Dominus, iuxta sanctorum Patrum doctrinam dilucide explicatur.

Vm ex sacris monumentis non aliud deduci possit circa officium D. Iosephi, quã fabrilis artem exercuisse, hinc est, quod cum *Ars fabrilis* gene-

rica vox sit, Patres in varias abierint sententias, quãnam species fabrilis artis illa fuerit? nam D. Hilar. S. Leander Archiepiscopus Hispalensis, S. Anselmus super Matthæi, S. Isidorus, & Beda super Marcum, necnon & S. Petrus Chrysologus, Ioseph fuisse fabrum ferrariũ affirmant, cui sanè apte concinunt verba illa isaïæ: Ego creavi fabrum, suffultem in igne prunis, & producentem unã in opus suum: necnon illa alia eius eiusdem: Faber ferrarius lima operatus est: in prunis, & in malleis formavit

illud, & operatus est in brachio fortitudinis S. Petrus sua: quæ D. Iosepho satis cõgruunt; lima Chrysol. ser. 48. Isaï. 44. enim laboris continuò se torquebat in prunis; fabrilis opera sua exercebat, cum amore charitatis omnia igniret; ac tandem ictibus, quibus herodianæ persecutionis malleus acriter cum concussit, ob Christi defensionem valde oppressus fuit: quod si vera est horum Patrum sententia, conuenit valde Christo Domino, cõadiutorem fuisse Ioseph in ea arte; quoniam faber ferrarius tribus vitur ad suã artem, nempe aqua, igne, ac aère; Christus Dominus venit, ut emolliret ferrea hominum corda, ad quæ emollienda vsus est aqua Baptismi, igne amoris, ac flatu, quo Spiritum sanctum communicabat, atque huc tendunt verba D. Hilarij, & D. Hilarius Anselmi; nam ille ait: Fabri erat hic filius, vbi supra. ferrum igne vincens, omnem seculi virtutẽ D. Anselm. iudicio decoquentis, massamque formans in vbi supra. omne opus vilitatis humane. Hic autem in hunc modum loquitur: Paternæ artis opprobrio eum lacescent, qui reuera filius erat fabri, quem summus fabricator omnium genuerat, & qui homines igne decoquit, dum eos in Spiritu sancto, & igne baptizat, qui & diuersi generis vasa fabricat, in vasa iræ, spiritus igne molliendo in misericordiæ vasa commutat.

Sed & S. Petri Chrysologi aucta verba nõ D. Petrus prætermittam: Dicebant, inquit, hic est fabri filius, ut arte vili ars lateret auctoris, & vbi supra. deitatis nomen fabri nomine absconderetur: Christus erat fabri filius, sed illius, qui mundi fabricam fecit non malleo, sed præcepto, qui elementorum membra non ingenio, sed iustione compegit, qui massam seculi nõ carbone, sed auctoritate constauit, qui solem non terreno igne, sed supremo calore succendit. hæc ille. D. Ambrosij. verò Ambrosius super c. 13. Matthæi, docet Iosephum peritum fuisse in vtraque arte ferraria, & lignaria, & in alijs pluribus. at D. Augustinus de natiuitate Domini, tradit, Iosephum non absque singulari mysterio fuisse fabrum cementarium, ut qui secundum diuinam generationem filius eius erat, qui ex nihilo mundum fabricauerat, idem secundum generationem

rationem filius eius erat, qui ex nihilo mundum fabricauerat, idem secundum generationem humanam filius putaretur, & nominaretur fabri cæmentarij; maxime, qui pulchram adeo domum, qualis est Ecclesia Catholica, ab imis fundamentis vsque ad lacunaria erat erecturus. Atque his consonant aurea verba, quæ idem sanctus Doctor scripsit infra octauam Epiphaniæ; sic enim ait: *Ioseph faber in terris pater putabatur Domini Saluatoris, nec ab hoc opere Deus, qui verè est Pater Domini nostri Iesu Christi, excluditur; nam est & ipse faber, ipse enim est artifex, qui huius mundi machinam non solum mirabili, sed etiam ineffabili potentia fabricauit; ipse artifex, qui in nostris moribus præcidit superflua, & opera vitia queque conseruat.* Sed D. Thomas in Matthæum, cum communiori, & receptiori sententia, quam etiam tradit historia Orientalis, id referente Gratiano lib. 2. cap. 5. docet Iosephum fuisse fabrum lignarium, quod tribus præcipue non incongruis rationibus stabiliti potest. Prima, quia ad quærendum victum sibi, & uxori in itinere ad Aegyptum, & dum in ea commoratus est, necnon in reditu in Iudæam, ars fabrilis lignaria aptior erat, & paucioribus instrumentis ad eam exercendam indigebat, quam, si faber ferrarius, aut cæmentarius fuisset. Secunda ratio, quia antiquissima consuetudo, & cõmuni Ecclesiæ consensu recepta satis confirmat, D. Iosephum fabrum lignarium fuisse, dum frequenter manu sextam tenentem eum depingit, quam constat lignariæ artis instrumentum esse. Tertia ratio, quia, si vera est sententia D. Bonauen. in med. vit. Christi. Caietan. ad c. 6. Marc. Zach. 1.

cornua: nosse autem desiderans, quæ illa significarent, responsum accepit: hæc sunt cornua, quæ ventilauerunt Iudam, & Israel: ne autem animo caderet, aut expauesceret, continuo vidit fabros lignarios: & ostendit mihi Dominus quatuor fabros: at confestim iterum interrogans: quid isti veniunt facere? diuinum oraculum audiuit dicens: *Venerunt isti deterrere ea, vt deliciant cornua gentium:* hoc est, vt, tanquam periti fabri ferræ instrumento illa per medium sciendant: non secus, cum Dæmon, tanquam pestilentissimus Draco expectaret virginem partum, vt cornibus potentia industriæ suæ illum ventilaret, misit Deus fabrum quendam nomine Iosephum, qui fortitudine virili, ac singulari suæ protectionis, ab infamia nota Matrem liberaret, & desideratum eius partum à morte, quam Herodiana sauitia ei infecit moliebatur, eriperet. Cur autem Dominus fabri officio fungi voluerit, mysterio nõ vacat: significare. n. voluit, tum se tanquam supremum architectum missum esse à Patre ad fabricandam, & renouandam Ecclesiam Catholicam; lignum namque Crucis assumens, ferreis certe clauorum instrumentis, secundam Arcam Noë, hoc est, militantem Ecclesiam construxit, in qua non velut in illa octo animæ (vt ait sacra Scriptura) sed innumera à diuino iræ inundanti diluuiio saluæ factæ sunt. Vnde, sicut æterna sapientia semper ante oculos habuit Mariam in æterna prædestinatione, qua disposuit Ecclesiæ fabricam, vt & ipsa testatur: *Cum eo eram cuncta componens:* sic eadem sapientia Patris, CHRISTVS Dominus, à primo opere, quod fuit eius Incarnatio, cum descendit de cœlis in uterum Virginis matris, vsque ad Ascensionem ad dexteram Patris, semper illum ante oculos habuit, & reparationis fabricam illi communicabat. Ac tandem, sicut archifaber, vt opus suum perficiat, solet alios plures vocare fabros, qui ei intersuuant, & adiutorium impendant, sic Christus Dominus, supremus Ecclesiæ Archite-

D. August. ser. 1. Dom. infra off. Epiphania.

D. Thom. super cap. 13. Matth.

D. Bonauen. in med. vit. Christi. Caietan. ad c. 6. Marc.

Zach. 1.

chitectus, vocavit Apostolos, Euangelistas, Confessores, in aedificationem militantis Ecclesiae, Apostolo dicente: *Dei enim sumus adiutores.*

Verum, cum hoc loco de fabrilis arte S. Iosephi sermo incidere, non possum silentio praeterire; num Christus Dominus illam exercuerit, manuali opere Iosepho ministrando ad lucrandam sustentationem vitae? Per multos video graues Doctores hanc sententiam sectantes; hi sunt S. Iulianus martyr in Dialogo cum Triphone, ubi ait: *Christus faber esse putabatur; haec enim fabrilis opera, cum inter homines versaretur, aratra, & iuga faciebat: atque hinc putant nonnulli Christum Dominum anteam sumplisse, ut, cum praedicaret, sub iugi, & aratri symbolo Euangelicam legem promulgaret: Tollite iugum meum super vos. & Nemo mittens manum ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei.* Vnde Cardin. Baron tom. 1. dixit: *Christum Dominum iuxta illud: tractant fabrilis fabri: non semel iugi, & aratri exempla adduxisse, ut constat ex Luca 4. & Matth. 11.* Lyranus etiam in cap. 6. Marci ait: *Probabile videtur, quod Christus eandem Iosephi artem exercuerit, quia non fuit occupatus in doctrina, & miraculis, usque ad trigesimum annum; nec vero simile est, quod tanto tempore fuerit otiosus.* Deinde Cardin. Caietanus versans verba illa Marci: *Nonne est hic faber: haec scripsit: Habemus, unde satisfiat curiosis, quae remibus, quid fecerit Christus usque ad trigesimum annum; vacabat enim exercitio fabrilis: Idem repetit 3. part. in principio quaest. 40. tuenturque eandem sententiam Abulensis, & Carthusianus; immo, & D. Bonaventura in praecitatis meditationibus vitae Christi: fauetque id, quod Sozomenus lib. 6. c. 3. de quodam viro Christiano refert, qui a quodam idololatra ex opprobrio interrogatus: *quid facit nunc filius fabri? ipse perlepi de respondit: ferevum fabricat vestro Iuliano Imperatori.* Sed pace dixerim tantorum Doctorum, licet non arbitrer inconueniens admittere, vna, vel altera*

vice, immo, & pluribus Christum Dominum Iosepho, dum domi propriae solus operaretur, inseruisse, eiq; ministrasse, ut qui postea dixit: *Non veni ministrari, sed ministrare: nullum etiam incommodum putem, ut sicut Plinius, tanquam eximium Plinius. fauorem famoso illi Pictori, Apelles, ab Alexandro exhibitum commemorat, quod non semel ille ad eius officinam diuertiret, ut videret eum pingentem; ita Christum Dominum non semel hoc fauore Iosephum puratium patrem suum prosequutum fuisse arbitror, ut illum, fabrilis artem exercentem, non solum conspiceret, ut Alexander, sed adiuuaret, eandem cum illo artem exercens, ut clare indicant verba D. Marci cap. 6. *Nonne hic est faber filius Mariae? Tamen duo quae a praedictis Doctores docentur, minime gentium credam; primum est, Christum Dominum fabrilis artem exercuisse, ut assolent fabri, per alienas aedes cursitando, aut recta conscindendo, aut simul cum aliis fabris indecore saepissime confabulibus, ligna dolasse; haec enim audire, aut his interesse, cum valde dedeceret grauitatem, ac modestiam Christi Domini, longe ab eo sunt releganda. Secundum, quod valde exsecror in sententia Lyrani, & aliorum, illud sane est, quod fabrilis Iosephi artem Christum Dominum exercuisse contendunt, ne otiosus tanto tempore extitisset: cum enim Christus Dominus non solum in quantum comprehensor per visionem beatificam, sed in quantum viator per scientiam diuinitus ei infusam, altissimum contemplationis gradum semper attingeret, nullo modo dici poterat otiosus, quantumuis ab omni exteriori operatione cessasset; frustra ergo hi Doctores ad remouendam otiositatem a Christo Domino, fabrilis puratiui patris sui occupationem illi tribuunt, frustra etiam illam colligit Cardin. Caietanus ex verbis illis D. Marci: *Nonne est hic faber? Nam, ut D. Augustinus do- Aug. lib. 2. cuit lib. 2. de consensu Euangelistarum: de consensu eorum Iudaei fabrum credebant esse Christum, Euang.***

quo fabri filium: non ergo, quia fabrilem artem ex officio exerceret: vel forte Pharisæi, ut contemnerent illum, fabrum appellabant, quasi magis ad illum, fabrilem artem, quam sacra legis doctrina pertineret. Atque hinc colligo (idque fabrilem artem non parum extollit) quod cum Christus Dominus priuatim illam exerceret, certe sicut natura humana non potuit altius euehi, quam, ut assumeretur à Verbo diuino, ad propriam hypostasim; ita non potuit fabrilis officium altius confendere, aut dignius honorari, quam, ut filius Dei, qui fabricatus est aëtherem, & solem, illud exerceret, diuinaque suæ personæ hypostatica vnione mediate (vt loquitur Theologi) illud copulauerit, quo nihil excellentius dici potest. Vnde, si officia, & munera Reipublicæ pluri habentur, quo digniores Primates, ac illustriores, & clariores Principes ea exercent, sanè fabrilis officium in Reipublica Christiana omnium honorificentius censeri oportebit, cum illud æterni Patris filius assumens, per plures annos exercuerit; licet enim illud per se vile sit, & humile, postquam tamen Christus Dominus æternus Patris filius eo functus est, adeo illud extulisse opinor, vt nullum quantumcumque honorificum officium illi valeat comparari. Illud tamen quispiam non immerito percontabitur, qua ratione, si Ioseph (vt supra vidimus) ex regia Davidis prosapia originem ducebat, vilem, ac humilem fabrilem artem exercebat? Respondeo, id esse manifestum mundi volubilitatis argumentum, vt ex fabro fiat Rex, & ex Rege faber. De Dionysio Rege Siciliae potentissimo, quem terra, & mare pertimescebat, narrat Valerius Maximus lib. 6. adeo ab ea imperiali dignitate cecidisse, vt magister puerorum factus, eos docens, victum quæreret Corinthiis; contra verò D. Antoninus i. p. historiali, & Plutarchus in suis Apophtegmatibus refert, Agathoclem, figuli cuiusdam filium, regnum Siciliae adeptum fuisse, & immane bellum aduersus Car-

thaginenses gessisse ecce impletum, quod David cecinit: hunc humiliat, & hunc exaltat. vnde Salomon dixit: quod de carcere, catenisque interdum quis ingrediatur ad regnum, & alius natus in regno inopia consumatur: vt contigit Iosepho, qui ex carcere Potiphar, in quem in scelerate fuerat detrusus, eductus fuit, vt Aegypti pro-Rex esset: ad quod alludens sapiens dixit: In vinculis non dereliqui illum, donec afferret illi sceptrum regni: è contra verò Sedechias, qui filius Regis erat, & tanquam Rex vndecim annis in Ierusalem regnarat, postea captiuus ductus est in Babyloniam, vbi ambo oculi ei fuerunt eruti: Ecce Reges duos, quorum primus ex captiuo Rex, alter ex Rege captiuus prodit: si ergo tanta in eadem persona status deformitas, ac conditionis inæqualitas accidit, nihil mirandum est, si eadem familia alter Rex, & alter faber prodeat.

Ad hæc, vt humanæ conditionis, fluctuantiumque rerum huius sæculi summa instabilitas, ac mobilitas clarius nobis innotesceret, D. Paulus absque vlla exceptione dixit: Mutationi subiecta est omnis creatura: & mentio quidem, nam siue elementa, siue animantia rationis expertia, siue homines, siue cælos, siue astra, siue Angelicos spiritus perpendamus, omnia illa mutationi obnoxia esse, facile competiemus; terra non semel tremat, mare frequenter variis procellis conturbatur; aër ventorum flatibus sæpissimè inficitur; animantia hodie oriuntur, & cras intereunt; homines arbitrij libertate præditi, instar folij, quod à vento rapitur, mobiles se experiuntur; cæli moueri nunquam desinunt; sol, & luna, omnium pulcherrima astra, Eclipsis mutationem certis temporibus patiuntur; stellarum, quædam constat erraticas esse, alias verò, quas fixas vocant, ad motum cæli moueri Astrologia docet; ac tandem spiritus Angelici, qui omnium firmiores, & stabiliores esse videbantur, mutationi adeo se subiecisse agnoscimus, vt multi eorum, ex pulcherrimis

Psal. 73.

Valer. Max.

*D. Antonin.
Plutarch.*

uiuij propinat, vt miseros inebriet conuiuas, in finem amarissimas referuans fœces. Epulabatur quotidie splendide Diues ille, cuius Lucas meminit; initio conuiuij propinavit illi mundus suauissimum vinum, in fine verò acerbissima tormenta, sitimque amarissimam referuauit: vnde illud Abrahami responsum: *Recordare, quia recepisti bona in vita tua, nunc autem cruciaris: Recepisti bona in vita tua, hoc est, omnis homo primum bonum vinum ponit: nunc autem cruciaris, hoc est cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius est. Vide, quàm bonum vinum primum Assuerus Rex posuerit Aman: Rex exaltauit Aman, &c. & posuit solium eius super omnes principes, quos habebat; cunctique serui Regis, qui in foribus palatij versabantur, steterant genua & adorabant Aman, &c. ecce vinum suauissimum in principio epulij, finem expecta: suspensus est Aman in patibulo. quod parauerat Mardotheo: quasnam fœces amariore patibulo potuisset miserimus Aman post vinum suauissimū bibere? Lætissima sunt flumina amœnissimis vndique ripis, pratisque circumdata, sed, vt Ecclesiastes ait, cap. i. *Omnia intrant in mare: quemadmodum fluminū lætissimorum finis, amarissimum mare est; ita lætissimi vini, quod mundus propinat, finis, amarissimæ sunt fœces: Ne inuearis vinū, ait sapientissimus Salomon: quando flauescit, cum splenduerit in vitro color eius: ingreditur blande; sed in nouissimo mordebit, vt coluber: & sicut regulus, id est basiliscus) venena diffundet. hoc est: Caue tibi à mundi vino, inani scilicet eius gloria, quæ splendet, ac flauescit, sed vs se vitreo continetur, Vita, nempe, quæ vitri instar, facile frangitur; ne manum porrigas huic vino; blandè enim ingreditur, & luauè est gutturi, at finem attende: in nouissimo mordebit, vt coluber, & sicut basiliscus venenum toto animo, corporeque diffundet: ita initio dulcis illa est, ac luauis, in fine vero coluber, & basiliscus. Tu ne respice initij dulcedinem; aspice, si sapias, finis amaritudinem, & inanis gloriæ, ac fallacis huius**

sæculi pompæ splendorem despice, ne amaro, instar absynthij, eius sine te in hoc, & in futuro sæculo excruciarî contingat, claraque Dei visione priuari, cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA V.

Sacerrimi matrimonij inter D. Mariam, & Iosephum pulchra figura, variâq; encomia, quæ illud longo sanctitatis interuallo reliqua omnia matrimonia superasse, apertissime indicant, in illa verba: *Cum esset desponsata Mater Iesu Maria Ioseph.*

ACROSANCTI Matrimonij inter B. Virginem, & Iosephū tropos, ac figuras diligenter inuestigans, quatuor præcipuas diuina eloquia nobis indicare reperio: quarū primo loco refero Arcam illam fœderis, super quam duo Cherubim sedebant, & à quibus Propitiatorū sustentabatur, & vnde responsa dabantur, propitiuſq; dicebatur esse Deus; alterius autem illorum Cherubin effigies erat masculi, alterius verò fœminæ, vt Arias Montanus in suo apparatu obseruauit. Cherubini isti inter se coniunctissimi, Mariam, & Iosephum matrimonij vinculo coniunctos significant, per quos Deus, qui aderat in Arca sacrae humanitatis Christi Domini (sic enim illam vocat David: *Exurge Domine in requiem tuā, tu, & Arca sanctificationis tuæ*) misericordem, ac propitium se exhibet votis, ac precibus nostris: & sicut à Cherubinis illis Arca tenebatur, sic à factis his coniugibus Iesus in infantia, eorum vlnis sustinebatur, & sustentabatur: & sicut illi à Propitiatorio nunquam se auertentes, mutuo se respiciebant, sic Maria, & Ioseph non solum per peccatum aliquod actuale